

РИМ АГЪЛАРИХЪНА ВУЙИ КАГЪАЗ

Павел жугъуд аьлим вушра, чаз Месигъ ачмиш гъашиган, дугъкан Гъадгъан терефкар шулу. Павеллиантина Гирами Рюгъну, Иса бадали, гизаф кагъзар гъидикІну. Думу кагъзариъ Исайихъ хъугъвалин мяна-метлебнакан ктибтура ва Исайин сифте терефкрариз алахъру суалариз жавабар тувра. Римдиъ Исайин терефкрариз гъибикІу му кагъзин мяна Аллагъдиз къаршу удучІву ва Дугъан табшуругъар ярхла гъапІу адмийириккан ву. Аллагъдихъан, дурари гъапІу ва апІурайи гунгъариз лигуйиш, дулар ухдитІан терг апІуз шуйи, хъа Дугъу дици гъапІундар. Дулар гъич фтизкІа лайикъ даршира, дулариз Аллагъди гизаф багъа багъиш тувра: гъадрариз гъадабтІну ккунни жаза Месигъди Чан кІул'ина гъадабгънайиган, аьршарин ихъ Адаш, дулар вари Чаз веледарди къабул апІуз гъарган гъязур ву. Шли му багъиш хъугъувалинди къабул гъапІиш, гъацирин неинки гунгъарилан хил алдабгъуру, хъа Аллагъди думу гъуркІну къабул апІуру ва думу Аллагъдихъди гъаргандин уьмрин эйси шулу. Мициб гъялну Исайин терефкрариз, чпин вари уьмриъ, аьхю тясир апІуру. Кагъзиъ, Павеллинси, Месигъдин тереф дибиснайи аьлимарин фагъум-фикир фициб дубхъну ккундуш, гъаддиз гизаф фикир тувра. Кагъзин ахириъ, насигъятар туври, Исайин терефкрариз фици яшамии хъуб лайикъ вуш, бикІура. Аллагъдиз адмийир масанди ву, фицики дуларихъанра чпин багахълуйир ккун даранІди гъузуз шулдар.

Саламар пуб

1¹⁻² Иса Месигъдин лукІ вуйи, Аллагъди вакил хъуз кадагънайи ва Чан пайгъамбрарилантина Гирами китабарий Чав гаф тувнайиганси, Аллагъдин Ужувлан хабар гъабхуз дих дапІнайи Павелихан саламар. ³Му Хабарнаъ, Чан жил'ин гъабхьи уъмриз дилигну, Давудрин тухмиъ бабкан гъахьи Аллагъдин Балкан кІура, ⁴хъа Гирами Рюгъналантина Думу, гъачІихъан, чІиви духъну, Аллагъдин Бай вуди къудратниинди улупна. Му ихъ Агъа, Иса Месигъ ву. ⁵Гъадгъулантина узуз, Аллагъ аьгъдру халкъар хъугъувалихъна ва хъпехъувалихъна хпан бадали, вакилвалин багъиш гъурубкъунзуз. Му ляхнар Дугъан ад бадали вуйидар ву. ⁶Учвур а гъацдар халкъарикан вучва: Аллагъди учвуз Иса Месигъдин терефкрар хъуз дих дапІна. ⁷Узу му, учвуз, вари Римдий яшамаш шулайидар, Аллагъдиз ккунидар ва Аллагъдин гирами халкъ хъуз дих дапІнайидар, бикІуразачвуз.

Уж'вал ва мясляът ибшричвуз Аллагъдихъан, ихъ Адашдихъан ва Агъа Иса Месигъдихъан.

Чухсагъулин ккарагуб. Римдиз гъюз тямягъ хъайивал

⁸Сифте нубатнаъ, учвхъан варидарихъанди, Иса Месигъдилантина узу йиз Аллагъдиз баркаллагъ кІураза, фицики, вари дюн'я вуйибси, адмийириз ичв хъугъуваликан ебхъура. ⁹Вари йиз юкІв хъипну, Аллагъдин гъуллугънаъ аза. Дугъан Балкан варидариз Ужувлан хабар дебккри, гъарган узу учву кІваин алауразачву. Магъа дидин шагъид Аллагъ. ¹⁰Гъарган узу йиз ккарагарий, Аллагъдин амриинди, узу учвухъна гъюз хъибдайкІан, кІури, тІалаб апІури шулза. ¹¹Фицики, учвуз къувват гъабхи рюгънан багъиш учвухъди пай апІуз, йиз учвухъна гъюз гизаф тямягъ хъайиз, ¹²жараси кІури гъабшиш, ихъ хъугъувалилантина чиб-чпихъан къувват бисидихъа — учву узхъан ва узу учвхъан. ¹³Гъардшар, учвуз агъяди ккундузуз, жара халкъаризси, учвузра узкан артухъси мянфяът ктабгъуз шлуси, гизаф ражари узу учвухъна гъюз гъазур гъахъунза, хъа гъамусдизкъан, манигъвалар алахъури, гъюз гъабхъундарзухъан.

¹⁴Вари халкъариз: гъам грекариз, улихъ хъайи, ва имбудариз, къяляхъ хъайи, гъам аьяндрариз ва сабдиканра хабар адрудариз —

вардиз узу буржлу вуза. ¹⁵ Магъа гъаддиз узу учвуз, Римдиъ яшамиш шулайидариз, Агъайин Ужувлан хабар дебккуз гъазур вуза.

Ужувлан хабарнан къувват

¹⁶ Узуз Агъайин Ужувлан хабар рабгъуз нач дарзуз, гъаз гъапиш дидиъ гъарсар хъугъру кас уърхюз шлу Аллагъдин гъюкум а – сифте жугъдар, ва хъасин имбу халкъар. ¹⁷ Му Ужувлан хабарну, Аллагъди хъугъувалилантаина, сифте бинайиан ккудубКайизкъан, адмийирикан фици дугъри касар ктауруш, улупура. Гирами китабарийъ дибикІна: «Дугъри касдиз хъугъвали уьмур тувди».

Вари адмийир гунагъкрар ву

¹⁸ Гъякъвал чпин нягъякъвалихъди ккапІрайи адмийири апІру вари чІурубдиз ва гъякъсузвализ аьршариан Аллагъдин хъял гъюру. ¹⁹ Адмийирихъан удукъру Аллагъдикан вуйи аьгъювалар, дурариз аьгъю гъахъну, гъаз гъапиш, Аллагъди Чав Чакан аьгъю хъуз гъитну. ²⁰ Дюн'я арайиз гъабхихъанмина дрябкъеру гъаммишандин къувват ва Аллагъдин заанвал ачухъди аьгъю шула, фицики гъаму вари Аллагъди халкъ гъапІубдиинди рябкъюра. Гъаддиз, гъацдар адмийирилан хил алдабгъуб хьибдар. ²¹ Дурариз Аллагъ аьгъяйишра, дурари хай шлуси Дугъаз гъюрмат гъапІундайи. Мидин ерина, дурар чпин файдасуз фикрар-фагъмарийъ ахъну, ва дурарин ахмакъ юкІвар кІару гъахъну. ²² Чпи фагъумлу ксар вуча кІурашра, дурар ахмакъар гъахъну. ²³ Дурари аьжалсуз Аллагъдин ад, аьжал хъайи адмийирин, жакъварин, гъяйванатарин, улчвухури гъягъру гъяшаратарин идоларихъ гъюдохну.

²⁴ Гъаддиз Аллагъди дурар, чпин абдал тямгъярийъ, бедендиз ккуни кфирваларийъ аьру, чпин жанар, чиб-чпихъди чиркин апІуз гъитру. ²⁵ Дурари Аллагъдикан вуйи гъякъвал кучІларихъ гъюдохнийи; хилари гъапІу шей'ариз икрам апІуйи, гъадрарин гъуллугънаъ шуйи, хъа халкъ ГъапІурин, гъаммишандиз ужувлиинди Айирин – ваъ. Амин.

²⁶ Гъамцдар апІруган, Аллагъди дурар чпин аьйибнан тямгъярийъ гъитнийи. Дишагълийири жиларихъди духъну ккунивал, табиаьтдиз къаршуди, дишагълийирихъди сатІи хъувалихъ гъюдохнийи. ²⁷ Гъаци жиларра, табиаьтдиинди дишагълийирихъди

сатIи духъну ккунивал гьибтну, табиатдиз къаршуди, чиб-чпихъди сатIи хъувалин тямгъяриъ ахъна. Дурари чпин жанар, жара жиларихъди сатIи шули, аьйибнан тIулар апIури, гьацдар аьйиб ляхнар апIбиинди, лайикълу вуйи жазайикк ккирчра.

²⁸ Дурариз Аллагъ аьгъю апIуз даккниган, Дугъу дурарихъди чпин дюз дару фагъмин лайикъсуз тIулар апIуз гьитнийи. ²⁹ Гьамцдар адмийир писвалари, тямгъяри, чIурувалари, къаст айивали, йивну йикIуваларихъна ва гъярхъуваларихъна зигрували, кучIлари ва жарадарикан гъарган варитIан харжиди фикир апIували – гъар жюрейин гунгъари ацIна. Му адмийири футнийир апIуру, ³⁰ сар-сарилан улхури шулу ва дурариз Аллагъ даккунди ву. Дурар сарслидар ву, фурсари ацIна, жарадарин улихъ гъарган чпин адар апIури шулу, писвал апIуз рякъяр агру фикрари ацIна, чпин абийир-бабариз мютIюгъ шулдар. ³¹ Дурар ахмакъар ву, гьич саб вахтнара чпи туву гаф тамам апIдар ва гьич саризра я гьюрмат, я уж'вал апIдар. ³² Дурари, Аллагъдин гьакъвалиинди гьамци тахсиркар вуйириз аьжал гьадабтIуб лазим ву, кIури, хабар ашра, неинки чпи гъаци апIура, хъа гъаци апIрударин терефра бисура.

Аллагъдин суд

2 ¹ Эгер уву гьамцдар касарик тахсир кипраш, увлан хил алдабгъуб адар; эгер уву сар шлик-вуш тахсир кипраш, уву яв увук тахсир киправа. Жарар тахсиркар апIурайири, увура тахсиркри апIруб апIурава. ² Ухъуз аьгъяхъуз, аьхир, гьамцдар апIрударик Аллагъди, Чан гьакъ'вализ дилигну, тахсир кипди. ³ Гъаци вуйиган, уву, гьамцдар тIулар апIрур тахсиркар апIурайир, гъеле гьацдар увура апIурайир, Аллагъдин суддиккан ккутIурчвидиза кIури, фикир апIурана? ⁴ Ясана уву Дугъан зурба вуйи гьюрмат, сабур ва аьгъ апIувал гъаци ул'ан идипнана, дарш, ва увуз вуйи Дугъан гьюрмат, уву яв тIулариин швумал хъуз вуйибдин гъавриъ адарна? ⁵ Уву инкар ва утIукънайир вува, яв гунгъар кIул'ин гьадагъурадара ва, гьамдиинди, Аллагъди Чан хъял улупру йигъаз Аллагъдин хъял ув'ина артухъ апIурава; хъа халкъдиз Дугъан гьакъ вуйи суд рябкъиди. ⁶ Аллагъди гъардиз чав гьапIубдиз тувди. ⁷ Гьаммишан ужувлар апIури, аднахъ, гьюрматнахъ ва аьжалсузвалихъ хъергнайдарииз Дугъу гъаргандин уьмур пешкеш

апИди. ⁸Хъа учвтІан аьгьдруриз, гьякъ вуйи рякъюьди гьягъюз дакнириз ва диш дару рякъ кадабгънайириз Аллагьди Чан хъял ва гьизгъинвал улупиди. ⁹Дугъу абдал тІулар апІбаъ тахсиркар вуйи гьарсар касдиз, сифте жугьдариз, хъа имбудариз дердер ва аьзиятар гъаьди. ¹⁰Хъа уж'вал апІру гьарсар касдиз, сифте жугьдариз, хъа имбудариз Дугъу ад, гьюрмат ва мясляьт гъапИди. ¹¹Аллагьди варидарин гьякъди суд апІуру; майил апІдар.

¹²Эгер Къанундикан дерехъдари гунагь апІураш, дурар Къанун адарди йихиди. Хъа Къанун ади гунагь апІрударин суд Къанундиинди апИди. ¹³Агъайин улихь Къанундикан гъебхъдар гьякълу хьидар, хъа Къанундиз мютІюгь гъахьидар Агъайи гьякъ апИди. ¹⁴(Ва гъаддиз, Къанун адру миллетари чиб-чпиинди, гъеле дурарин Къанун адаршра, чпин кІваан Къанундиъ айиси апІураш, дурар чпи ву чпиз закон. ¹⁵Къанундиъ айиси дюзвал фу вуш ва дюз дарувал фу вуш, дурарин кІваъ дибикІна. Дишди апІруган, дурариз чпин кІваан аьгъю шула, ва дишди дарапІруганра, чпин кІваз аьгъю шула. Дурариз дишди дарапІувал чпин ягь-намусну улупура ва гъадди дурар тахсиркар апІура. Дишди апІувалра дурариз чпин ягь-намусну улупура ва гъадди дурарин тахсир адрувал улупура). ¹⁶Гъаму вари, Аллагьди Иса Месигьдилантина узу рабгъурайи Ужувлан хабарнаъ кІурайиси, инсанарин вари жини ляхнарин суд апІруган, хьибди.

Аллагьдиндар вуча кІурайидар ва Къанун

¹⁷Эгер уву жвув жугьуд вуди гьисаб апІураш, Къанундихь йирфар хьирчраш, Аллагьдиинди уву дамагълу вуш, ¹⁸увуз Дугъан ниятар аьгъяш, Къанундиан дубгъури варитІан ужуб ва чарасуз лазим вуйиб, аьгъю апІураш, ¹⁹ва уву, кур вуйидар диш рякъюьди хъади гьягъюраза, кІураш, мучІушнаъ айидариз акв вуза, кІураш, ²⁰Къанундиъ гьякъ ва аьгъювалар увуз ади, фикир адрудариз ва фукІа аьгьдрудариз мялим вуза, кІураш, ²¹гъаз уву дурар жарадариз улупурава, хъа уву увхъан дудрубгьди? Уву, мигьитІибкІанай кІури, дарсар туврайир, уву гъаз гьитІибкІурава? ²²Уву, сарира къяппавал дапІну ккундар кІурайири, гъаз къяппа тІулар апІурава? Уву, идолар гъясбикк ккадариз кІурайир, мистар тІараш гъаз апІурава? ²³Уву, Къанун азуз кІури фурсар апІурайир, Къанун чІюбгъюри, Аллагь гъаз ужуз апІурава? ²⁴Гъаддиз,

увлантина Агъайин ччвур аллагъсузари нянайикк ккипна, кІури, дибикІна Гирами китабарий.

²⁵ Эгер уву Къанун тамам апІуруш, суннат апІувал мянайи абцІна, хъа эгер уву Къанун чІюбгъюраш, суннат апІувалин гъарсаб мяна дубгра. ²⁶ Эгер суннат дапІну адрури Къанундиъ айиб вари тамам апІураш, думу суннат гъапІурси гъисаб апІуз хай даршулин? ²⁷ Яв суннат дапІнайивализ ва увуз дидикІну тувнайи къайдйириз дилигди, суннат дапІну адарди, Къанун тамам апІурури диван апІидияв, гъаз гъапиш, уву Къанун тамам апІури гъахъундарва.

²⁸ Зиълан лишнариз дилигну, гъякъ жугъуд шлуб дар. Му, бедендин аьдати суннат гъапІну кІури, гъякъ вуйи суннат дару гъисаб ву. ²⁹ Гъякъ вуйи жугъуд чан кІваантІан Аллагъ ккун апІурайир ву. Му, дерккнайи аьдатариинди ваъ, хъа кІваантІан, рюгъналан вуйи гъякъ суннатдик гъисаб ву. Ва гъамцир касдин апІурайи тяриф адмийирихъан дар, хъа Аллагъдихъан ву.

Вари адмийир тахсиркрав ву

3 ¹ Гъаци вуйиган, жугъдар фтин артухъ ву, суннат апІбан мяна фу ву? ² Дурарин артухъвал гизаф аьхюб ву, думура гизафубдиъ, саб гъапиб, Аллагъди Чан гаф гъадрариз тувнийи. ³ Дурарикан сакъюдар Аллагъдиз вафалу дарш, дурарин вафалу дарували Аллагъдин вафалувал чІур апІуз шулин? ⁴ ИкибаштІан, даршул! Юкъуб аьтраф вари кучІлари ацІнашра, Аллагъ аьгътлуди гъузди, Гирами бикІбарий дибикІнайиси:

«Уву Яв улхбарий гъякъди гъуздива
ва Уву Яв суд апІруган,
гъалиб хъидива».

⁵ Эгер ихъ дюз дарувалари Аллагъдин гъякъвал ачухъди артухъ апІураш, Аллагъди ухъкан хъял апІруган, Думу дюз дар, пуз хай шулин? (Узу гъамци йиз адмивалин фагъмиинди кІураза.) ⁶ ИкибаштІан, даршул! Аллагъди ухъкан хъял апІдайиш, Дугъхъан вари дюн'яйин суд апІузра хъибдайи.

⁷ Увхъан пузра шулвухъан: «Хъа эгер йиз дугъри дарували Аллагъдин дугъривал артухъ апІураш ва гъаци Дугъан ад артухъ шулаш, гунагъкринси йиз суд гъаз апІура?» ⁸ Му, гъамци пуб гъисаб ву: «Ужувлар хъпан бадали, ухъу пис ляхнар дапІну ккунду».

Ари, гьамцдар аьгьювалар улупура, кІури, гизафдари учуз тягъ-
нийирра йивури шулу. Мици кІуру адмийир жазайиз лайикъ ву.
⁹ Мидиз фу пухъа? Имбу миллетартІан ухъу, жугъдар, фтин ар-
тухъ ву? Гъич сабдинра! Гъаддиз узу зиихъ дупназа: жугъдарра ва
имбударра сабси гунагъвалин гъюкмиъ а, ¹⁰ Гирами китабарий
кІурайиси:

«Дюз вуйир гъич фужкІа адар, фужкІа!

11 Гъич фужкІа гъаврий ахърадар.

Гъич сарира Аллагъ агурадар.

12 Гъяквалихъан вари ярхла гъахъну;

гъич фужкІа сабдизра хай вуйир дар.

Гъич сарира уж'вал апІдар – гъич сарира, сар касдикъан!»

13 «Дурарин ушвар арццнайи накъвариз ухшар ву.

Мелз дурари кучІал рабгъузтІан ишлетмиш апІдар».

«БитІран агъу ву дурарин кІвантариин алиб».

14 «Люкънарина агъуди ацІна дурарин ушвар».

15 «Дурариз йивну йикІувал гъич фукІа дарубси ву.

16 Наанди гъушишра, дурар чпихъди гъабхруб пуч апІувална
гъам-дерд ву,

17 ва дурариз, ислягъвалин рякъярикан аьгъдар».

18 «Дурариз Аллагъдихъан гучІ ктар».

¹⁹ Ухъуз аьгъяхъуз, гъич сарира, учв гъякъ вуза, дарпбан бадали,
ва вари дюн'яйи Аллагъдин улихъ жаваб тувбан бадали, гъаму
Къанундиъ дупнайиб вари Къанундиз мютІюгъ вуйдариз дуп-
найиб ву. ²⁰ Саб Къанундиъ айиб тамам апІури гъич сарихъанра
Аллагъдин улихъ гъякъ хъуз хъибдар, гъаз гъапиш, Къанундиан
удубчІвурайиб вари инсан гунагъкар вуйиб улупурайиб ву.

Аллагъ ву адмийир гъякъ апІурайир

²¹ Аллагъди, Чан улихъ адмийир фици гъякъ апІуруш, улупна-
хъуз. Му мици, Къанундира ва пайгъамбрарира гъаддикан кІу-
рашра, Къанундилан асиллу дарди шула. ²² Аллагъди адмийир
Чан улихъ гъякъ апІура Иса Месигъдихъ хъугъбиинди. Му хъугъ-
рудариз варидариз кайиб ву, гъаз гъапиш дурарин арайиъ гъич
саб фаркъвалра адар, ²³ фицики, вари гунагъкран ву, ва гъаддиз
дурар Аллагъдин адлувалин багахъна деетнадар. ²⁴ Хъа Аллагъ-
дин рягъимлувалилантина адмийирин гунгъар Чаина гъадагъу

Иса Месигьдилантина вари халкъар, гьич саб кьимат тутрувди, Аллагдайн улихъ гьякъ гьяхъну. ²⁵Аллагдади Думу гьурбан гьапІну. Дугъан ифди Дугъахъ хьугьрударин гунгьар марщ гьапІну. Адмийирин ухди гьапІу гунгьарилан хил алдабгъну, Аллагдади Чан гьякъвал улупну. ²⁶Дугъу адмийирин гунгьар аьгъ дапІну, Учв гьаму сьаьтдира гьякъ вуйивал, ва Учв гьаммишандиз гьякъди гьузрувал ва дидихъди сабси Месигьдихъ хьугьру гьарсар кас гьякъ апІувал улупну.

²⁷Гьамус ухъу фтиинди фурсар апІухъа? Сабдииндира! Гьаз? Ляхнар тІалаб апІурайи Къанундин бинайиин алди? Ваь! Хъа хьугьвал тІалаб апІурайи Къанундин бинайиин алди. ²⁸Фицики, учу кІурача, адми сарун, Къанундин тІалабариз учв мютІюгъ шулашра-шуладаршра, чан хьугьувализ дилигну, гьякъ гьапІну. ²⁹Аллагъ, анжагъ, жугьдаризтІан дарин? Гьацира имбударизра Вуйир даринхъа? Ав, Думу гьацира имбу халкъаринра ву. ³⁰Аллагъ сар вуйувализ дилигну, Дугъу вари хьугьрудар сабси гьякъ апІура — суннат гьапІдарра дарапІдарра. ³¹Ухъуз хьугьвал а кІури гьамус Къанун тина апІухъахъа? ИкибаштІан, ваь! Ухъу ихъ хьугьувалиинди Къанун мюгькам апІурахъа.

Ибрагьимдикан

4 ¹Ихъ абйирин аба Ибрагьимдикан фу пухъа? ²Эгер Аллагдади Ибрагьим чав апІурайи ужудар ляхнариз дилигну гьякъ гьапІнуш, дугъхъан инсанарин улихъ фурс апІуз шуйи, хъа Аллагдайн улихъ — ваь. ³Гирами китабарий дупнаки:

«Ибрагьим Аллагдадихъ хьугьнийи, ва, чан хьугьувализ дилигну, Аллагдади думу гьякъ гьапІну».

⁴Лихурайидариз пул пешкеш вуди туврадар, думу ляхний гьазанмиш гьапІуб ву. ⁵Хъа эгер адми чан ляхнарихъ хьтругьди, гьеле чІуру касра гьякъ апІру Аллагдадихъ хьугьруш, чан хьугьувализ дилигну, Аллагдади думу гьякъ апІиди. ⁶Гьаци Давудрира гьапну: адмийин ляхнариз дилигди, хъа хьугьувализ дилигну, Аллагдади гьякъ апІурайи кас бахтавар ву.

⁷ «Бахтавар ву законсуз ляхнарилан хил алдабгъну, гунгьар ккерку касар.

⁸ Бахтавар ву Агъайи гунгьар гьисабназ гьададагъу кас».

⁹Му бахтаварвал суннат дапІнайидаризтІан дарин, дарш? Хъа дапІнадрудариз? Ухъу гьурхунхъаки: «Ибрагьимдин хьугьувализ

дилигну, Аллагдади думу гьякъ гьапІну». ¹⁰Фила думу гьякъ гьапІну? Дугъан суннат апІайиз, даршиш апІбалан къяляхъ? ИкибаштІан, апІайиз! ¹¹Ибрагъимдин суннат, суннат апІайиз улихъна айи чан хъугъувализ дилигну, Аллагдадин улихъ гьякъ хъувалин лишан вуди хъасин гьапІну. Ва гъаддиз Ибрагъим, гьеле суннат дапІну адарди, хъугънайидаринра кмиди аба гъахъну. Дурарра, чпин хъугъувализ дилигну, Аллагдади гьякъ гьапІну. ¹²Ибрагъим гъацира суннат дапІнайидаринра аба ву. Дурари неинки суннат, хъа гъацира, ихъ аба Ибрагъимдиси, чан суннат апІайиз улихъна айи хъугъувалра къабул дапІна.

Хъугъувализ дилигну, Аллагдади туврайи гаф

¹³Ибрагъимдиз ва дугъан наслариз вари дюн'я ирсди тувди, кІури, Аллагдади туву гаф дугъаз Къанундиланмина тувуб дайи, хъа чан хъугъувализ дилигну, гьякъ хъувалиинди гъурубкъу гаф вуйи. ¹⁴Адмийириз, Къанундиз мютІюгъ хъузди, Аллагдадин гаф рубкъуйиш, хъугъувализна Ибрагъимдиз туву гафназ айиб гъич саб къиматра хъибдайи. ¹⁵Фицики тамам дарапІру Къанунди Аллагдадик хъял капІру, хъа Къанун адрушваъ думу чІюбгъюзра шулдар.

¹⁶Гъаци вуйиган, адмийириз Аллагдадин гаф чпин хъугъувализ дилигну рубкъура. Му Дугъан рягъимлувалин багъиш ву. Гъаддиз думу неинки Къанундиинди яшамиш шулайидариз, хъа гъацира хъугъувалиинди яшамиш шулайи Ибрагъимдин вари наслариз кайиб ву. Хъа Ибрагъим ихъ варидарин аба ву. ¹⁷Гирами китабарийъ аки: «Узу увкан гизаф миллетарин аба гьапІунза». Му Аллагдадин улихъ гьякъ ву. Ибрагъим гъийихдариз уьмур тувру, хъуз ккайиб вари хъуз гъитру Аллагдадихъ хъугънийи.

¹⁸Ибрагъимдиз гъич саб чара имдайи, хъа думу, Аллагдадихъ хъугъну, миж кади гъузнийи. Гъаддиз Аллагдадин гъаму гафарининди: «Яв наслар лап гизаф хъиди», – дугъкан вари халкъарин аба гъахънийи. ¹⁹Варж йис яшнан чан бедендик хай кимдруб аьгъяшра, хъа Сара бицІидар шлур дайишра, Ибрагъимдин хъугъувал зяиф гъабхъундар. ²⁰Думу Аллагдадин гафнийн шаклу гъахъундайи, хътругъри гъузундайи. Хъа думу, Аллагдадин тяриф апІури, ижмиди хъугъну гъузнийи. ²¹Думу Аллагда Чав туву гаф тамам апІуз Удукърур вуйибдихъ хъугънайи. ²²Гъаддиз Аллагдади

Ибрагъм гякъ гьапІнийи. ²³ Гирами китабарий сар дугькан: «Гьаддиз Ибрагъм гякъ гьапІнийи», – кІури дупнадар, ²⁴ хьа ухьу бадали дупна. Ихь Агьа Иса Месигь чІиви ГьапІурихь хьугь-руш, ухьура гякъ апІиди. ²⁵ Думу ихь гунгьарихьанди гьакІну ва, Аллагьдин улихь ухьу гякъ апІбан бадали, Думу чІиви гьахьну.

Аллагьдин улихь гьаькьвал

5 ¹ Ихь Агьа Иса Месигьдихь хьугьну, ухьу гякъ духьнайиган, Аллагьдихьди Иса Месигьдилантина ихь аьлакьийр дерккунхьа. ² Ихь хьугьувалиинди ухьу ахьнайи рягьимлувал Гьадгьулан-тина улупнахьуз, ва, Аллагьдин аднакан ухьуз рубкьруб аьгьяди, гьамус лап шад вухьа. ³ Мидланра гьайри, аьзаб-дерднаьра ухьу шад вухьа, фицики аьзаб-дердериь ухьу сабурулу шулайиб аьгьа-хьуз. ⁴ Сабурувалиь хасият мягькам апІура, хьа мягькам гьаб-хьи хасиятналан умуд арайиз гьюра. ⁵ Умудну ухьуз кучІлар апІидар, фицики Аллагьдин масанвал, Аллагьдихьан багьишди дупнайи Гирами Рюгьналанмина ихь юкІвариь убзна. ⁶ Ухьу зя-ифди айиган, Месигь ухьхьанди гьакІну. Ухьу Аллагь гьясбикк ккадарди яшамиш шули гьахьунхьа, гьаци вушра Месигь улуп-найи вахтна ухьхьанди гьакІну. ⁷ Дугьри касдихьанди йикІуз шлиз ккун шул? Саризра. Мумкин ву, ужур касдихьанди йикІуз сар фуж-вуш дихьубра. ⁸ Хьа Месигь, гьеле ухьу гунагькьрар вуш-ра, ухьхьанди гьакІну, ва гьамдиинди Аллагьди, ухьухьна вуйи Чан масанвал фукьан аьхьоб вуш, улупну.

⁹ Гьамус, Месигьдин аьжалилантина Аллагьдин улихь ухьу гякъ духьнайиган, мидлан артухь, Гьадгьу Аллагьдин хьялна-хьан уьрхидихьу. ¹⁰ Фицики, гьеле ухьу Аллагьдин душмнарди имиди, Дугьу ухьу Чан Балин аьжалниинди албагнуш, хьа гьа-мус албагну айиган, хьана ужуйи Чан Балин уьмриланмина Ду-гьу ухьу уьрхиди. ¹¹ Ухьу неинки дюрхну хьиди, хьа гьира, Гьад-гьуланмина Аллагьдихьди албагнаийдар, Аллагьди ихь Агьа Иса Месигьдиланмина лап шад апІурахьу.

Адам ва Месигь

¹² Гьаци вуйиган, дюн'яйиз гунагь сар адмийиланмина – Адамдиланмина фици гьафнуш, хьа гьадму гунгьихьди – аьжал, гьаци аьжалра вари инсанариз гьурубкьу пай гьабхьну, фицики

дулари варидари гунагъ апІуйи. ¹³ Гунагъ, дюн'яйиз Къанун гъяйиз айиб ву, хъа Къанун адрушваъ, гунагъ гъич саризра тахсир вуди гъугъубжвурадар. ¹⁴ Хъа аъжал, Адамдин вахтариланмина тап Мусайин вахтаризкъан тахтнини дебънади гъабхъну. Думу гъеле Адамдиси гунагъ дарапІдариинра агъавал апІури гъабхъну.

Адам хъасин гъюз Ккайириз ухшарди гъахъну. ¹⁵ Хъа Аллагъдин ужувлан багъиш Адамдин гунгъиз барабар дар. Эгер гизафдар сар касдин гунгъилан гъийихнуш, мидлан артухъ Аллагъдин уж'вал ва сар Адмийин, Месигъ Исайин ужувлан багъиш гизафдариз абцІну рубкъиди. ¹⁶ Му багъиш гунагъ гъапІу сарин суд дар. Фицики судди тахсир кипру, хъа му ужувлан багъишну гизаф гунгъарин къяляхъ адмийир Аллагъдин улихъ гъякъ гъапІну. ¹⁷ Эгер анжагъ сар адмийин гунгъиланмина аъжали агъавал апІуз хъюбгънуш, мидлан артухъ, абцІну Аллагъдин уж'вал ва гъякъвалин багъиш къабул гъапІдари гъадму сар Касдилан, Иса Месигъдиланмина уъмриъ паччагъвал апІиди.

¹⁸ Гъаци вуйиган, сарин гунгъилантина вари адмийирик тахсир кипнуш, гъаму жюрейиинди, Сарин гъякъвалилан Аллагъдин улихъ вари адмийириз гъякъвал рубкъиди ва дурариз уъмур хъибди. ¹⁹ Гъаци вуйиган, сарин мютІюгъ дарували гизафдар гунагъкрар гъапІубси, Сарин мютІюгъвали гизафдар гъякъ апІиди. ²⁰ Къанун гунгъар артухъ хъуз гъафну, хъа гунагъ артухъ шлубкъан, Аллагъдин уж'вал хъана артухъ шуйи, ²¹ ва гунагъ апІували фици чахъди аъжал хури, агъавал апІуз хъюбгънуш, гъаци Аллагъдин уж'валира ихъ Агъа Иса Месигъдиланмина, ухъуз гъаргандин уъмур тувбан бадали, гъякълуди агъавал апІуз хъюбгъди.

Месигъдихъ хъугърударин уъмур

6 ¹ Гъаци вуйиган, фу пухъа? Аллагъдин уж'вал артухъ хъуз гунгъар апІури гъузхъахъа? ² ИкибаштІан, ва! Ухъу гунгъариъ гъапІу ихъ уъмур дебккунхъа, фици ухъу хъана гунгъар апІухъахъа? ³ Учвуз агъдарди айинхъа, ухъу штуан шлуган, ухъкан Месигъ Исайин саб пай хъубкан, ва гъацира Дугъан аъжал пай апІбакан? ⁴ Гъаци вуйиган, штуан шлуган, ухъу Дугъахъди сатІиди гъакІунхъа ва, Аллагъдин адлу къудратниинди Месигъ чІиви гъахъиганси, ухъура чІиви апІбан бадали ва цІийи уъмриинди яшамиш хъпан бадали, Гъадгъахъди кивну гъахъунхъа.

⁵ Ухъу Гьадмуси дукІнайиган ва гьаддиинди Дугъак кидикъ-найиган, Гьадмуси чІивира хьидихъа. ⁶ Ихъ гунагъкар хасиятну ухъ'ин гьюкум дарапІбан бадали ва сарун ухъу гунгъарин лукІар дархъбан бадали, ихъ йирси уьмур Исайихъди сатІиди хач-рак кабсуб аьгъяхъуз. ⁷ Фицики гъакІи кас гунгъар апІбаккан азад шула.

⁸ Ухъу Месигъдихъди гъакІнуш, Гьадгъахъди яшамиш шлуб-дихъра хъугъурхъа. ⁹ Фицики гъачІидаригъян чІиви гъахъи Месигъ сарун диликІруб аьгъяхъуз. Дугъан зиин сарун аьжалин гьюкум илмидар. ¹⁰ Думу, сабан ва гъаргандиз гунгъарин дюн'я дипну, гъакІну. Хъа гъамус Думу Аллагъдиз яшамиш шула. ¹¹ Гъаци учвур, гунгъар апІбаз дукІнайидарси, Иса Месигъдиъди Аллагъ бадали яшамиш шулайидарси йихъай.

¹² Гьаддиз гунгъари ичв аьжал хъайи бедендиин ахъювал апІуз мигъитанай ва дидин тямгъариз мютІюгъ махъанай. ¹³ Ичв жандин гъич саб пайра гунгъарин гьюкмиз мутуванай, дурарикан гъякъсуз ляхнарин гьуллугънан яракъар даришри. Дидин ерина, дукІну чІиви гъашидарси, Аллагъдин гьуллугънаъ йихъай. Ичв жандин паярра гъякълувалин яракъди Аллагъдин гьуллугънаъ дерккай. ¹⁴ Гунгъари учв'ин агъавал дапІну ккундар, фицики учву Къанундикк яшамиш шуладарчва, хъа Аллагъдин ужувлакк.

Гъякълувалин лукІар

¹⁵ Гъа, фу дапІну ккунду ухъу? Ухъу, Къанундикк ккадарди, хъа Аллагъдин ужувлакк ккайидари гунагъ шлу ляхнар дапІну ккундин? ИкибаштІан, ваъ! ¹⁶ Учвуз аьгъдарди анчвухъа, учву шлин ихтиярнаъ мютІюгъ хъуз лукІарси учІвраш, гьадгъан лукІар шулачва, гъаци — аьжалихъна хру гунагъвалин лукІар, ясана гъякъвалихъна хру Аллагъдихъ хъпехъувалин лукІар шулачва, ¹⁷ хъа учву улихъди гунагъвалин лукІар вушра, Аллагъдин кюмекниинди ичв марци кІваан учвуз улупурайи аьгъюваларихъ хъпехъури гъахъунчва! ¹⁸ Ва учву гунгъариккан ккадаънийи, гъамус гъякълувалин лукІар гъахъунчва. ¹⁹ Узу, адмийир гъавриъ ахъруси, мисалариинди кІураза, даршиш мидин гъавриъ ахъуб учвуз гизаф читин ву. Фици учву мидиз улихъна ичв жандин паяр чиркинвализ, законсузвалар апІуз тувуйиш, гъаци гъамус дурар гъякълувалин гьуллугънаъ гирами ляхнар апІуз тувай.

²⁰ Фицики учву гунгъарин лукIар вуйиган, гьякълувалин гьюкмиь адайчва. ²¹ Учву ичв йирси ляхнар апIруган, фукIа хайир айчвуз? Дицдар ляхнари аьжалихъна хуруган, гьамус дурарихъан начди ачвуз. ²² Хъа гунгъариккан азад духънайиган ва Аллагъдин лукIар духънайиган, гьамус, марцци яшайишдин хайир ачвуз, хъа диди гьаргандин уьмрихъна хуру. ²³ Фицики гунгъин кьимат аьжал ву. Аллагъдин багъиш – ихъ Агъа, Месигъ Исайихъди вуйи гьаргандин уьмур ву.

Къанундин лукIваликкан ккудучIвуб

7 ¹ Учвуз аьгъдарди айинчвуз, гьардшар (учвуз, Къанундин гъаври ахънайидариз кIураза), Къанунди инсан чIивиди имиди дугъ'ин агъавал апIурайиб? ² Мисалназ, жилирихъ хъайи шив, сабан думу чIивидимидикъан гагъди, Къанундиинди чан жилирик китIна, хъа эгер дугъан жилир гъачIиш, Къанунди думу нюкгъин гьюкмиккан азад апIура. ³ Гъаддиз, чан жилир чIивидимиди думу жарариз швуваз гъушиш, дугъу къяппавал апIура. Хъа эгер дугъан жилир гъачIиш, думу нюкгъин гьюкмиккан азад шула, ва гъаддиз дугъу, жарариз шивди гъушну кIури, къяппавал апIурадар.

⁴ Гъаму жюрейиинди, йиз гьардшар, Месигъдин Бедендилантина учвур гъачIидаригъан чIиви гъахъирин ихтиярнаъ ахъбан бадали ва, Аллагъдиз бегъер хпан бадали, Къанунди кIуруб апIбаккан азад вучва. ⁵ Фицики ухъу бедендиз ккуниб апIури яшамиш шулайхъа. Къанундиланмина шулайи ихъ гунагъкарвалин тямгъяри ихъ жанариин агъавал апIуйи. Диди ухъу аьжализ хурайхъу. ⁶ Гъадму Къанундин бацарий айхъа. Ухъу, Къанундиз дукIну, дидккан азад гъапIунхъу. Сарун дидикIнайи йирси аьдатарин хиликкди ваъ, хъа Рюгънан хиликкди цIийи духъну, Аллагъдиз гъуллугъ апIуз шулу.

Гунагъкарвалихъди дяви

⁷ Мушваъ фу шула? Къанун – му гунагъ вуйинхъа? Ваъ, дици дар. Мидихъди сабси, Къанун адайиш, узуз, гунагъ фу вуш, аьгъю хьибдайзуз. Эгер Къанунди, «жараринуб ккун мапIан», кIурадайиш, узуз, лайикъ даруб ккун мабхъан, фу кIуру гаф вуйишра, аьгъю хьибдайзуз. ⁸ Гунгъи, гъаму табшуругъ багъна вуди,

узук лайикъ дару тямьгар каунзук. Къанун адайиш, гунагъра шулдайи. ⁹Узу Къанун аьгъдарди яшамиш шулайза, хъа Къанундин табшуругъар узуз аьгъю гъахьиган, гунагъра арайиз удубчІвну, ¹⁰ва узурга гъаІну. Гъаци узуз уьмур дубхну ккуни табшуругъну, узуз аьжал гъабхну. ¹¹Фицики гунгъи, гъаму табшуругъ багъна вуди, узу алдатмиш дапІну, гъаІунзу.

¹²Гъаци вуйиган, Къанун гирами ву, дидин табшуругъарра гирамидар, гъакъ вуйидар ва ужудар ву. ¹³Му ужубди узуз аьжал гъабхну. Гъаци вуйин? ИкибаштІан, ва! Гунгъи, узуз аьжал хъпан бадали, ужуб мутму ишлетмиш гъапІну. Гъамци апІури, гунгъи чан ляхин гъапІну. Табшуругъну гунагъ гизаф пис шейъ вуйиб улупура.

АйтІ айи дявдикан

¹⁴Ухъуз Къанун рюгънануб вуйиб аьгъяхъуз, хъа узу, беден ади, гунгъиз лукІди тувнади гъахъунзу. ¹⁵Узу гъапІраш, узуз аьгъдарзус, яна узуз ккуниб апІурадарза, хъа узуз даккниб апІураза. ¹⁶Эгер узу узуз даккниб апІураш, Къанун ужуб вуйивал къабул апІураза. ¹⁷Дугъриди гъапиш, мици апІурайир узу дарза, хъа узубъ яшамиш шулайи гунагъ ву. ¹⁸Узубъ, йиз гунагъкар бедендиъ, уж'вал яшамиш шули адрувал аьгъязуз. Ужудар ляхнар апІуз ккунди шулзус, хъа дицдар ляхнар апІурадарза. ¹⁹Фицики узу узуз ккуни уж'вал апІурадарза, дидин ерина узуз даккни чІуру ляхнар апІураза. ²⁰Узуз даккни ляхнар узу апІруган, дугъридан гъилигиш, дурар апІурайир узу дарза, хъа узубъ яшамиш шулайи гунагъ ву.

²¹Гъаци вуйиган, гъамциб ляхин ачухъ гъабхъунзус: гъарган, узуз уж'вал апІуз ккун гъабхъиган, хил'ан удубчІвруб писвал ву-йиз. ²²Йиз айтІан пай Аллагъдин Къанундин шад ву

²³Йиз жандиъ жара къайда рябкъюразус. Му къайдайи йиз фагъмин къайдайихъди дяви гъабхура. Йиз жандиъ айи гунагъ къайдайи узу чан йисирвализ дисура. ²⁴Гъей касиб узу! Шли узу, узуз аьжал хру, гъамциб бедендихъан урхиди? ²⁵Ихъ Агъа Иса Месигъдилантина ухъу урхру Аллагъдиз баркаллагъ! Гъаддиз, узу сар вуди, йиз фагъум Аллагъдин Къанундин гъуллугънаъ а, хъа йиз беден гунагънан гъуллугънаъ а.

Рюгьну абиІнайи уьмур

8¹ Сарун Месигьдихди яшамиш шулайидарик тахсир кипдар. ² Гьаз гьапиш Месигь Исайилантина уьмрихьна хурайи рюгьнан законди узу гунгьарихьна ва аьжалихьна хурайи закондиккан азад гьапІну. ³ Ихь гунагькар бедендиинди Къанун зяиф гьабхьну. Гьаддиз Аллагьди Чан Бай гунагькар адмийириз ухшар ади, гунгьарихьанди гьурбан хьуз жилариина гьаьну. Гьаци Дугьу адмийирин бедендиь айи гунгьар тахсирназ гьахну. ⁴ Жвуван гунагькар бедендин гьюкмийь – ваь, хьа рюгьнан гьюкмийь яшамиш шули, ухьу Къанундин гьякьлу табшуругьар тамам апІбан бадали, Аллагьди гьамци гьапІну.

⁵ Фицики чан гунагькар бедендин гьюкмийь яшамиш шулайидари бедендин тьмягьарикан фикир апІура, хьа рюгьнан гьюкмийь яшамиш шулайидари Рюгьнан ляхнарикан фикир апІура. ⁶ Бедендин тьмягьарикан вуйи фикрари аьжалихьна хуру, хьа Рюгьнан ляхнарикан вуйи фикрари уьмур ва архаинвал хуру. ⁷ Гьаз мици ву? Гьаз гьапиш бедендин тьмягьарикан вуйи фикрар Аллагьдиз душмнар ву. Дурар Аллагьдин Къанундиз табигь шулдар, я табигь хьузра шулдар. ⁸ Бедендин гьюкмийь яшамиш шулайидарихьан Аллагьдиз ккуниб апІуз шулдар.

⁹ Эгер дугьридан учвуь Аллагьдин Рюгь яшамиш шулаш, учву бедендин гьюкмийь яшамиш шуладарчва, хьа Рюгьназ мютІюгь шулачва. Шлиь Месигьдин Рюгь адарш, думу Месигьдинур дар. ¹⁰ Тмуну терефнаан, эгер учвуь Месигь аш, гьеле ичв беден гунгьари дубкІнашра, Рюгьну, Аллагьдин улихь гьякь дапІну, учвуз уьмур тувра. ¹¹ ЙикІбан кьяляхь Иса чІиви ГьапІурин Рюгь учвуь яшамиш шулаш, Месигь чІиви ГьапІури, учвуь яшамиш шулайи Рюгьналанмина ичв жанариз уьмур багьиш апІура.

¹² Гьаддиз, гьардшар, ухьу ихь гунагькар бедендиз ккуниб дапІну, дидиз мютІюгь духьну ккундар. ¹³ Эгер учву ичв бедендин гьюкмийь яшамиш шулуш, йихидичву. Хьа эгер учву рюгьниинди ичв гунагькар бедендин тьмягьар гьачІиш, уьмур гьазанмиш апІидичва. ¹⁴ Фицики Аллагьдин Рюгьнан гьюкмийь айидар Аллагьдин гьякь веледар ву. ¹⁵ Ухьу кьабул дапІнайи Рюгьну ухьу лукІариз илтІикІурадар ва ухьуз цІийи гучІ ккапІрадар, му Рюгьну ухьу Аллагьдин веледариз илтІикІура. Ва Дугьу «Авва», яна

«Адаш» кІури, гъарай апІуз гъитра. ¹⁶Ихь рюгънахъди сабси Рюгъну Чав ухъу Аллагъдин веледар вуйиб тасдикъ апІура. ¹⁷Ухъу Аллагъдин веледар вуйиган, Месигъдихъди ухъузра ад хъпан бадали, Дугъан аьзабар ухъу къабул апІурайиган, Месигъдизси, Аллагъдин ирс ухъузра рубкъиди.

Адлу хъдихъа

¹⁸Ухъуз гъюз имбу уьмриъ хъуз ккайи адлувалихъан ихъ гъамусдин аьзабар фукІара дар. ¹⁹Фицики Аллагъдин веледар фужар вуш, ачмиш апІру вахт хъайиз, Аллагъди халкъ дапІнайиб вари, аьгъ апІуз даршули, ккилибгура.

²⁰⁻²¹Аллагъди халкъ дапІнайиб вари му мянасуз дюн'яйиъ чпин ниятнининди адар, хъа – халкъ ГъапІурин ниятнининди. Хъа Аллагъди халкъ дапІнайи варибдин, чпи пуч шлу лукІ'валиккан азад хъиди ва Аллагъдин веледариз гъурубкъу азадвална адлувал чпизра кайиб хъибди, кІури, миж ади гъабхъну.

²²Ухъуз аьгъяхъуз, Аллагъди халкъ дапІнайиб вари, бицІир апІури аьзиятнакк ккайи дишагълиси, гъийин йигъазкъан аьзабариъ ади гъабхъну. ²³Неинки вари халкъ дапІнайиб, хъа гъацира Рюгъну ацІну цІйи уьмур ккебгъу ухъура вари ккилигурайхъа. Дидлан гъайри, Аллагъди ухъу Чан веледарди гъадагъур, кІури, ва ихъ жанар азад апІур, кІури, айтІанзина аьзабнаъ ккилигури айхъа. ²⁴Ихь умудну ухъу гъюрхну. Ихь умуд ухъуз гъурубкъиш, думу умудди гъубзрадар. Адмийир, миж кайиб тамам гъабхъихъан, фтиккІа миж кади гъуздар. ²⁵Ухъу ухъуз адрубдик миж кади гъузрахъа ва сабурлуди дидиз ккилигурахъа.

²⁶Дидихъна, ухъуз, зяиф касариз, ихъ зяифвализ дилигну, Рюгъну кюмек апІурахъуз. Ухъуз хай вуйибси ккарагуз аьгъдархъуз, аммаки ухъхъанди Аллагъдиз мидкан гафариинди пуз даршлу гъигъариинди Рюгъ Чав ккарагура. ²⁷Хъа Аллагъдиз, ихъ юкІвар Шлиз арццнаш аьгъяди, Рюгъну Чаз фтикан ккарагураш аьгъя, фицики, Рюгъ, Аллагъдиз Чандарихъанди Чаз, Аллагъдиз ккуниси ккарагуру. ²⁸Ухъуз, Аллагъ ккунидариз, Чаз ккуниси Дугъу дих гъапІдариз, вариб ужувлаз ачухъ шлуб аьгъяхъуз. ²⁹Фицики, дюн'я арайиз хайиз Дугъаз аьгъюди айидар, Гъадгъу улихъмиди Чан Бай вари чвйир-чйиригъян сарпирди

хьпан бадали, Чан Бализ ухшар хьуз ктагъну. ³⁰ Чав ктагъдариз Дугъу дихра гьапІну, хъа дих гьапІдар Чан улихъ гьякъ гьапІну, хъа гьякъ гьапІдар адлу гьапІну.

Алагъдин масанвал Иса Месигъдиъ а

³¹ Фу кІухъа? Аллагъ ухъхъанди вуш, ухъуз къаршу шлихъан хъуз шул? ³² Ухъу вари бадали, Чан Бай, гъяйиф дарапІди, аьзаб-накк Ккитури, Чан Балихъди сатІиди ухъуз вари имбубра тувидаринхъа? ³³ Шилхъан Аллагъди кадагънайи халкъдик тахсир кипуз хьибди? Аллагъди Чав дурар гьякъ апІура. ³⁴ Шли дурар тахсирлу апІиди? Месигъ Иса гъакІну, хъа чІиви гъахъну, хъа гьамус Аллагъдин арччулну хилихъинди деъна ва ухъхъанди ккарагура. ³⁵ Ухъхъан Месигъдин масанвал тадабгъуз фтихъан шул? Дердерихъан? читинваларихъан? хъергуваларихъан? гаш'валарихъан? гъяцІливаларихъан? хатІйирихъан? ханжларихъан? ³⁶ Гирами китабарихъ дибикІна:

«Уву бадали учу гъар йигъан йивну йихура,
урккуз гъязур дапІнайидарси,
учу марччарик гъисаб апІура».

³⁷ Гъаци вушра, ухъу ккун гьапІу Аллагъдин кюмекниинди гьаму варибдиъ зурба гъалибвал гъадабгъидихъа. ³⁸ Фицики узуз дугъридан аьгъязуз: я уьмрихъан, я аьжалихъан, я малайикарихъан, я заан рюгъарихъан, я гьамусдин, я гъюз имбу заманайихъан, я кьудратарихъан, ³⁹ я зиин али, я кІанакк ккайи гъатарихъанра, я вари дюн'я гъадабгъиш, жара жюрейин гъич сабдихъанра ухъхъан ихъ Агъа, Месигъ Исайиланмина улупу Аллагъдин масанвал тадабгъуз хьибдар.

Алагъ ва жугъдар

9 ¹ Месигъдин гьякънииндира гьякъ кІураза. Узу кучІлар апІурадарза, Гирами Рюгъну абцІнайи йиз намус узуз шагъид ибшри: ² йиз кІваъ зурба дерд ва кудудубкІру ищрушин айиз. ³ Йиз гъардшар, йиз миллет уърхбан бадали, Узу Месигъдихъан гьудучІвузра гъязур вуза. ⁴ Йиз миллет Израил халкъ ву. Дурариз Аллагъди Чан веледар кІура. Аллагъдин ад, Аллагъдихъди гъийитІу йикърар, Мусайин Къанун, Аллагъдиз гьуллугъ апІувал ва Аллагъдин Гаф гьаму халкъдиз тувнийи. ⁵ Гьамрар ву ихъ зурба

абйирин наслар. Гьамрар ву варибдин зиин Аллагъ вуйи, аьсра-
риан аьсрариз ужувлакк ккайи Месигъдин жилин хизан. Амин!

⁶ Хъа му, Аллагъди Чав тувнайи гаф тамам гьапIундар, кIуру
гаф дар. Дарди хъуз, Израиликан гъахьидар гъякъ вуйи израил
халкъ ву, хъа вари ваъ. ⁷ Гьеле дурау Ибрагъимдин наслар вушра,
сабан, мици хъувалиинди, дурау вари Ибрагъимдин гъякъ наслар
дар. Фицики, Аллагъди гъапиганси, «Яв гъякъ наслар Исакъ-
дикантIан хьидар». ⁸ Му гъаци кIуру гаф вуки: Ибрагъимдилан
бабкан гъахьи вари наслар Аллагъдин гъякъ веледар дар, хъа ан-
жагъ Ибрагъимдиз туву Аллагъдин гафналантина гъахьи веледар
гъякъ веледар ву. ⁹ Туву гафнаъ магъа фу кIураш: «Улупнайи
вахтна Узу гъидиза ва Сарайиз бай хьиди».

¹⁰ Хъа му сабан вариб дар. Гъацира Ревекайиз баяр аьи ва
дурау сар адашра вуйи – ихъ аба, Исакъ. ¹¹⁻¹² Ва къюрид ба-
яр бабкан хъайиз, дурау фукIа-мукIа ужуб, я харжиб апIайиз
улихъна, Аллагъди Ревекайиз гъапну: «Ахъюну бай бицIирнуурин
гьуллугънаъ хьиди». Аллагъди мици дурау бабкан хъайиз улихъ-
на гъапнийи, гъаз гъапиш, Аллагъди кадагънайи бай, Чав ният
дапIнайиганси кадагънайир хъпан бадали, хъа бали чав гъапIуб-
диинди кадагъну дархъбан бадали. ¹³ Гирами китабарий дупна-
йиси: «Узуз Якъуб ккун гъахъунзуз, хъа Исаф – даккун».

¹⁴ Гьамус фу пухъа? Аллагъ дюз дарур шлуб дарки, гъаци да-
рин? ИкибаштIан, шлуб дар! ¹⁵ Фицики, Дугъу Мусайиз гъапну:
«Узу Узуз ккунириз уж'вал дебккдиза
ва Узу Узуз ккунирин язухъ зигидиза».

¹⁶ Гъаддиз, адмийирикан шлиз, чан тIалабариз вая гъапIу лях-
нариз дилигди, уж'вал апIуруш, Аллагъди Чав гъял апIуру. ¹⁷ Ги-
рами китабарий дупнайиси, Аллагъди Египетдин паччагъдиз
гъапну:

«Увлантина варидариз Йиз къувват улупбан
ва Йиз ччвур вари дюн'я вуйибси рабгъбан бадали,
увкан паччагъ ктаур Узу вуза».

¹⁸ Магъа гьамци Аллагъди, Чаз ккуниси, сариз уж'вал апIуру,
сарик хъял капIру.

¹⁹ Мумкин ву, учву узуз гьамци пубра: «Эгер Аллагъди ихъ лях-
нариин ахъювал апIураш, гъаз Дугъу ухъ тахсирклар апIура?
Аллагъдин ниятариз фуж къаршу удучIвидихъа?» ²⁰ Уву фуж

вувахъа, инсан, Аллагъдихъди гъужатар апІуз? Мутмуѝи учв гъа-
пІурихъан гъерхдар, аьхир, узу гъамциб уву гъаз гъапІунва, кІу-
ри? ²¹ БатІур гъабар апІурин хилиъ адаринхъа? Дугъу чаз ккун
гъабшиш, гъадму гъурдсиб батІरिकан багъайин гъаб, ясана ужуж
гажин апІуру.

²² Аллагъдиз Чан хъял улупуз ва Чан къувват улупуз ккун
гъабхъну, аммаки хъял капІру, тІанкъ апІуз гъязур вуйи ляхнар
Дугъу сабурлуди агъ гъапІну. ²³ Дугъу мици Чан ккудудубкІру
ад, рягъимлувализ лайикъ вуйи ва адлувал къабул апІуз гъязур
дапІнайи касариз улупуз гъапІундайкІан, яраб? ²⁴ Гъадму касар
ухъу вухъа. Дугъу ухъу неинки жугъдаригъян, хъа миди вуйи хал-
къаригъян, дих дапІну, гъядягъну. ²⁵ Гирами китабарикан Оси-
ѝин китабдиъ дупна:

«ѝиз халкъ дарудариз
Узу ѝиз халкъ пидиза,
ва Узуз даккнириз
ѝиз ккунир пидиза».

²⁶ «Аллагъди: „Учву ѝиз халкъ дарчва“
гъапи гъадму ѝишв’ин
дурариз чІиви Аллагъдин веледар пиди».

²⁷ Ишайѝира Израилин халкъдихъанди гъарай апІура:

«Гъеле Израилин веледарин къадар
гъюлин кІанаъ айи гъумкъан вушра,
дурарикан цІиб къадартІан уърхидар,
²⁸ фицики Аллагъди Чан ахиримжи суд
адмѝиѝирин зиин
ухди апІиди».

²⁹ Ва Ишайѝи улихъмиди гъапиганси:

«Эгер Вариудукъру Агъайи ухъуз наслар гъитундайиш,
ухъуз шлубра
Содом ва Гомор шагърариз гъабхъиб хъибдийи».

³⁰ Гъамус фу кІуру? Гъякъвал дарабграѝи жара миллетариз
чпин хъугъувалилантина гъякъвал гъабхъну. ³¹ Хъа Къанун тамам
апІури гъякъвал абгураѝи Израилин халкъдиз гъякъвал гъабхъун-
дар. ³² Гъаз? Гъаз гъапиш дурариз гъякъвал ляхнарилантина аб-
гуз ккун гъабхъну, хъа хъугъувалилантина ваъ. Дурар ликарикк
ккабхъру гъвандихъ хъарсну, ³³ Гирами китабарѝи дупнайиси:

«Лиг гъа,
Узу Сион дагъдиин
ликарикк ккабхъру Гъван дивдиза,
Гъван, гунагъкрар хъарсру Гъван,
аммаки фуж Гъадгъахъ хъугъиш,
думу швумал хъидар».

Жугъдарихъан уърхювал абгуз шулу

10 ¹Гъардшар, узуз йиз кІваантІан жугъдар дюрхну ккундузуз, ва Аллагъдиз гъадрарихъан ккарагураза. ²Фицики узу шагъидвал апІураза, чпи Аллагъдихъ юкІв хъипну янашмиш шулашра, дурариз дюз рякъ аьгъдар. ³Гъаз гъапиш дурариз Аллагъди багъиш апІру гъякъвал аьгъдаи, хъа чпин хусуси гъякъвал араийиз адабгъуз чарйир зигури, Аллагъдин гъякъвализ мютІюгъ гъахъундар. ⁴Месигъди, гъарсар хъугъу кас Аллагъдин улихъ гъякъ апІбан бадали, Къанундиз аьхир дебккну.

⁵Мусайи Къанундин гъякъваликан бикІура:

«Къанундин табшуругъар тамам апІрур
яшамиш хъиди».

⁶Гирами китабарихъ хъугъувализ дилигну туврайи гъякълували гъамци кІура:

«Учву учвхъан мегъерханай: „Фуж аьршариз гъягъиди?“
душв’ан Месигъ хъади гъюз?

⁷ва мегъерханай: Месигъ гъийихдарин паччагълугъдиан хъади гъюз,

„Фуж кІан адрушваз гъягъиди?“»

⁸Фу дупна Гирами китабарихъ? «Аллагъдин Гаф увухъди хъа, яв багахъ хъа, думу яв ушвниин ал ва яв кІваъ а», ва думу Гаф ухъу адмийириз улупурайи хъугъувал ву. ⁹Эгер уву яв ушвниинди: «Иса Агъа ву», – кІури, Аллагъди Думу гъачІидаригъян чІиви гъапІубдихъ, юкІв хъипну, хъугъиш, уърхидиву. ¹⁰Гъарсар, юкІв хъипну, хъугърур, Аллагъдин улихъ гъякъ хъиди; ушвниинди чан хъугъуваликан ктибтрур уърхиди. ¹¹Фицики, Гирами китабари кІура:

«Дугъахъ хъугърур беябур апІуз хъибдар».

¹²Жугъдарна жара миллетар саб ву, фицики Агъара варидариз Сар ву, ва Чаз дих апІру варидариз Дугъу уж’вал тувру. ¹³«Гъарсар, Агъайиз дих апІрур, уърхиди».

¹⁴Хъа дурари чпи Хътругъруриз фици дих апИиди? Фици чпиз Дерерхърурихъ хъугъди? Хъа дурариз, Дугъкан сарикъан дарпиган, фици ебхъиди? ¹⁵Хъа фици Дугъкан ктибтиди, ктибтруп гъадраиш? Гирами китабарий дибикІнайиси:

«Фукъан гюрчег дарин Ужувлан хабар рабгърударин ликар!»

¹⁶Аммаки вари жугъдари му Ужувлан хабар ибак апІури гъахъундар. Ишайи гъапну:

«Агъа, фуж хъугъну учу улупу агъюваларихъ?»

¹⁷Гъаци вуйиган, Ужувлан хабар гъеебхъиган, хъугъвал гъюру. Хъа Ужувлан хабар, Месигъдикан ктибтруган, гъюру.

¹⁸Амма узу кІураза: «Дурариз Ужувлан хабар гъеебхъундарин?» ИкибаштІан, гъеебхъну!

«Вари дюн'я вуйибси дурарин дихар гъарагънийи
ва дурарин гафар
дюн'яйин тлихъан кІулихъна гъурукънийи».

¹⁹Хъана кІураза: «Израилин халкъ мидин гъавриъ ахъундай-кІан?» Сифте Мусайин китабдиъ кІура:

«Узу учвуъ гъизгъинвал ачмиш апІидиза,
халкъ ву дупну гъисаб апІуз даршлу халкъдиинди.
Узу увук хъял капІдиза,
шулайибдин гъавриъ адру халкъдиинди».

²⁰Хъасин Ишайин китабдиъ кІубанди кІура:

«Узу дарагди гъахъидариз Узу гъидихъну.
Узу гъедрехри гъахъидариз
Узу ачмиш гъахъунза»,

²¹хъа Израилин халкъдикан душваъ кІура:

«МютІюгъ даршлу ва хъебехъру халкъдиз
вари йигъди Узу, хилар гъачІаккнуну,
дих апІури гъахъунза».

Аллагъдиз Чан халкъ кІваълан гъархнадар

11 ¹Хъа магъа узу гъерхраза: «Аллагъди Чан халкъ Чахъан гъадаънадарин?» ИкибаштІан, ваъ! Узура Ибрагъимдин насил, Вениаминдин тухмиан вуйи израилжви вуза. ²Аллагъди Чаз улихъмиди агъю Чан халкъ Чахъан гъадаънадар! Гирами китабарий Ил'ясдикан фу дупнаш, агъдарди анчвуз? Ил'яси Аллагъдиз израил халкъдилан аьрз апІури:

3 «Я Агъа, дулари Яв пайгъамбрар
гъийихнийи ва,
Увуз гъурбнар хру Яв йишвар ккидирчнийи;
анжагъ узу сар сагъди имиза,
аммаки, дулариз узура йивну йикІуз ккунди а».

4 Аллагъди дугъаз фициб жаваб тувнийи?

«Узу Узуз

Ваалдин улихъ кІул ис дарапІу ургуд агъзур кас
гъюрхюнза».

5 Гъаму вахтарира Аллагъди Чан ужувлиинди кадагънайи саб
бицІи гъварч адмийир а. 6 Аллагъдин ужувлиинди дубхънайиб,
инсандин ляхнариз дилигну, дубхънадар. Гъаци дайиш, уж'вал
уж'валси гъубздайи.

7 Гъамус фу шула? Израилин халкъдиз чпи абгурайиб гъибихъундар. Анжагъ кадагънайидаризТан гъибихъундар, имбударин
инсанвал гъудубгну. 8 Гирами китабарий дупнайиси:

«Аллагъди дулар дерин нивкІуъ аънийи».

«Дулариз дярйабкъбан бадали,

Аллагъди дуларин улар хъяркънийи,

дулариз дерехъбан бадали,

ибарий итІишвнийи,

ва гъамци гъийин йигъазкъбан ими».

9 Давудри гъапнийи:

«Гъит, дулариз,

чпин шадлугъар

чпиз ккиву рукъарна чулар ишри.

Гъит, дулар хъахъну алдакри ва жазайикк ккахъри.

10 Гъит, дулариз дярйабкъбан бадали,

дуларин уларихъ мучІушин гъабхъри.

Гъит, дуларин юкъвар гъаргандиз

къяни ишри».

11 Узу кІураза: «Жугъдар, хъахъну, гъудужвуз даршлуси, алдакнин-
хъа?» ИкибаштІан, ваъ! Гъадрарин алдакувалиланмина имбу хал-
къариз, жугъдар бахил хъпан бадали, уърхювал гъабхъну. 12 Дуларин
алдакували вари дюн'айиз уж'вал хуруган ва дулариз кам гъахъи-
ган, имбу миллетариз зурба ужувлар шлуган, хъа эгер вари жугъдар
Аллагъдихъна хътакиш, имбу дюн'айиз фукъан зурба ужувлар шул!

¹³ Гьамус узу, жара миллетар, учвухъна илтІикІураза. Узу Аллагъ аьгъдру миллетарихъна гъаьнайи вакил вуза. Узу йиз гьул-лугъ заан вуди гьисаб апІураза. ¹⁴ Йиз халкъ бахил дапІну, сакъюдаркъана уьрхидиза кІури, миж кайиз. ¹⁵ Аллагъ жугъдари-хъан гьидицган, дюн'яйин жара халкъариз мясляаьт гъабхнуш, хъа Аллагъди жугъдар къабул гъапІган, фу шул? Дийихнайидар чІиви апІдаринхъа?

¹⁶ Эгер яв уьлин сабпи парча Аллагъдиз бахш гъапІиш, имбу вари уьлерра гирами хьидияв. Эгер гьарин ччивар гирамидар вуш, дидин кюлерра гирами ву.

¹⁷ Гъяни гьарин кюлер кудуршвнади, дурариин чІурудар фици улурхънуш, гъадму жюрейиинди учву, жара миллетар, чІуру чІув-муччварси гьамус гъяни гьарин ччиварин къувватнак кеъначва.

¹⁸ Гъаци вуйиган, кюлерин зиин фурс мапІан, гъаз гъапиш, ччи-вариз уьмур туврайир уву дарва, хъа ччивари увуз уьмур тувра.

¹⁹ Уву пидива: «гъатму кюлер узу улурхъбан бадали ктуршвну».

²⁰ Думу гъакъ вуяв. Дурар чпин хътругърувалиан ктуршвну. Хъа уву дурарин йишв'ин хъугъувалиан алва. Гъаддиз фурс мапІан, хъа гучІ кади гъуз. ²¹ Аллагъди багъри кюлер гъайиф гъапІун-дарш, увура гъайиф апІидар.

²² Гъаци вуйиган, увуз Аллагъдин уж'валра, хъялра рябкъюра-вуз. Дугъан хъял Чахъан гъудучІвдарихъна шулу. Хъа увухъна вуйи уж'вал, эгер уву Дугъан ужувлакк гъузруш, рябкъюравуз. Гъудру-зиш, гьаркан увура кадабтІиди. ²³ Хъа эгер жугъдар чпин хътругъ-рувалиь утІукъну гъудрузиш, дурар хъана гьарик кюрхъди, дар-шуз, Аллагъ му кюлер тазабаштІан кюрхъюз къудратлу ву. ²⁴ Хъа эгер уву чІуру гьаркан кадабтІнайи циркил, багъри дарди, гъяни гьарик кубхънуш, хъа кюлериз чпин багъри гьар'ин улурхъюз фукъан рягъят шул!

²⁵ Гъардшар, узуз учву му сирнан гъавриь адарди гьитуз, учву ичв аьгъювалиин гизаф умуд кивну гъудрузбан бадали, ккундар-зуз. Израилин саб пай агълар, чпин утІукъну гъузувалиь арсну, жара миллетар вари тамамди Аллагъдихъна илтІикІайизкъан, гъузди. ²⁶ Хъасин, Израилин вари халкъ уьрхиди. Гирами кита-барий дибикІнайиси:

«Сион дагъдилан Уьрхур гьиди.

Дугъу Якъубдин тухмиан вари чІуруб идипиди,

²⁷ ва Узу дурарилан гунгъар алдагъган,
дурарихъди йикърар йитИдиза».

²⁸Ужувлан хабар къабул дарапИбиинди жугъдарикан Аллагъдин душмнар шула. Жара миллетар ичв хайирназ ву. Мидиз дилигди, жугъдар Аллагъдин кадагънайи халкъди гъузди, Аллагъдиз дурар ккунду, фицики Дугъу дурарин абйириз гаф тувнийи.

²⁹Фицики Аллагъди Чав дих дапИнайи халкъ ва Чав тувнайи гаф уърхиди. ³⁰Саб фила-вуш учву Аллагъ гъясбикк апИдайчва. Хъа гъамус, Дугъахъ жугъдар хъпебехъган, Дугъу учвуз уж'вал улупура. ³¹Аллагъди учвуз Чан уж'вал улупуз, хъасин думу дурариинра алабхъбан бадали гъаму ражари жугъдар Дугъахъ хъпехъурадар. ³²Аллагъди вари халкъариз, хъасин чпилан хил алдабгъбан бадали, хъпебехъри гъузуз шлу вахтар улупнийи.

³³Фукъан дарин Аллагъдин фагъмин ва зигъмин деринвал ва булвал! Фукъан дарин Дугъан ниятар ктитуз даршлувал! Фукъан дарин Дугъан рякъярин гъавриъ ахъуз даршлувал!

³⁴ «Агъайин фагъум шли абгъю апИди,
Дугъаз насигъятар шли тувди?»

³⁵ «Шли фу тувну Аллагъдиз,
Дугъу думу къяляхъ апИуз буржлу вуйиб?»

³⁶Вари Аллагъди халкъ гъапИну, абхир, ва гъадму вари яшайиш анжагъ Гъадгъуланмина ва Гъадгъаз шула. Абсрариан абсрариз ад Гъадгъаз ву. Амин!

Ичв уъмрар Аллагъдиз бахш апИнай

12 ¹Гъаддиз учвуз ккарагураза, гъардшар, Аллагъдин уж'вал бадали ичв жанар, Гъадгъаз хуш шлу марци, чИви гъурбнарси, дерккай. Му Аллагъдиз фагъумлу вуйи гъуллугъ хъибди. ²Гъит, му дюн'айин гъюкмари учв'ин агъавал дарапИри. Аллагъдин ужуб, рази ктаъру ва гъубкIу ният фу вуш, абгъю хъпан бадали, ичв фагъум цИйи алапIури, дигиш йихъай.

³Аллагъди узуз вакилвал багъиш дапИнайиган, узу учвуз варидариз кIураза: учву ичв вуйидартIан артухъ заанди мидисанай, учвуз гъарсариз Аллагъди туву хъугъувализ дилигну, фурс ктарди гъузай. ⁴Ихъ беден гизаф паярикан вушра, вари паяри саб ляхин апIурадар. ⁵Гъаци ухъура вари Месигъдихъди саб беден вуди, дидин паяр вухъа. ⁶Аллагъди Чан ужувлантина гъарсариз чан

хусуси багъиш гъурубкъунхъуз. Шлиз пайгъамбарвалин багъиш аш, гъит дугъу думу, чан хъугъувализ дилигну, ишлетмиш апӀри. ⁷Шлиз жарадарин гъуллугънаъ шлу багъиш аш, гъит учв гъадму гъуллугъназ бахш ишри. Шлиз мялимвалин багъиш аш, гъит учв мялимвализ бахш ишри. ⁸Шлиз ккарцуз шлу багъиш аш, гъит дугъу жарадар ккарцри. Шлиз жумартвалиинди пай апӀуз шлу багъиш аш, гъит дугъу гъаци, кӀвакк ккадарди, пай апӀри. Шлиз жарадарин зиин ахъювал апӀуз шлу багъиш аш, гъит ахъювал апӀри вари юкӀв хъипну ва намуслуди. Шлиз уж'вал апӀуз шлу багъиш аш, гъит думу шадвалиинди апӀри.

⁹Гъит, ичв масанвал кӀваантӀан вуйиб ибшри. Писвал ккун мапӀанай, ужувлахъ хъачӀарккай. ¹⁰Чвйирси чиб-чпи ккун апӀинай. Гъарсари жвувазтӀан чиб-чпиз артухъ гъюрмат апӀинай. ¹¹Тпагъру дарди, юкӀв хъади лихури, рюгъ гъевеслуди Агъайин гъуллугънаъ йихъай. ¹²Умудвалихъ шадди, бедбахтваларихъ сабурлуди, ккарагбарихъ мягъкамди гъузай. ¹³Аллагъдин адмиирирз читинваларихъ кюмек апӀинай. Хялар къабул апӀури гъузай.

¹⁴Учвухъ хъергнаидариз ужувлар ккун апӀинай. Ужувлар ккун апӀинай, люкънар – ваъ. ¹⁵Шадлударихъди шад йихъай. Ишурайидарихъди ишай. ¹⁶Чиб-чпихъди албагну яшамиш йихъай. Фурс мукубчӀванай. Аъжузарихъди дуствал апӀуз нач мапӀанай. Жвувкан заанди фикир мапӀанай.

¹⁷Писвализ писвалиинди жаваб мутуванай. Варидариз уж'вал апӀури гъузай. ¹⁸Учвхъан шлубкъан варидарихъди мяслябтнинди яшамиш йихъай. ¹⁹Аъзиз дустар, хъял алдабгъбахъ махъанай, хъял алдабгъуб Аллагъдин ихтиярнаъ гъибтай. Фицики Гирами китабарихъ дибикӀна:

«Хъял алдабгъувал Йиз ляхин ву.

Узу жаза тувдиза» – кӀура Агъайи.

²⁰Гъамдин ерина,

«эгер яв душмандиз гашди аш,

уъл тув дугъаз.

Эгер думу дахаргну аш,

шид тув.

Эгер уву гъамци апӀури гъашиш,

думу нач'валиан йикӀиди».

²¹Писвал ув'ин гъалиб хъуз мигъитан, думу уж'вали ккапӀ.

Месиъдин терефкрар гьюкмихъ хъяхъхну ккунду

13 ¹Гьарсар заан гьюкмиз мютЮогъ духъну ккунду, фицики Аллагъдихъан дару гьюкум адар; гьаму ражари айи гьюкум-ра Аллагъди дебккнайиб ву. ²Гьаддиз, фуж гьюкмиз къаршуди гьудужвураш, гьадму Аллагъди дебккнайибдиз къаршу гьедер-гурайи гьисаб ву. Гьаци апІрудари чпиина тахсир хура. ³Уж'вал апІрудариз гьюкумдрарихъан гучІ адар, хъа – писвал апІрудариз. Эгер гьюкумдрарихъан увуз гучІ апІуз ккундарш, уж'вал апІури гьуз ва дурарин терефнаан яв тяриф ебхъидивуз. ⁴Гьюкумдар увуз уж'вал хъпан бадали лихурайи Аллагъдин лукІ ву. Хъа эгер уву писвал апІуруш, гучІ апІин, фицики увуз жаза гьадабтІуб гьадгъан гьюкмиъ гьавайиди айиб адар. Писвал апІруриз жаза адабтІури, Аллагъдин хъял алдабгъури, дугъу Аллагъдиз гьуллугъ апІура. ⁵Гьаци вуйиган, дугъаз мютЮогъ духъну ккунду, неинки хъебехъиш, жаза адабтІур кІури, хъа – жвуван намус бадалира.

⁶Гьаци вуйивализ дилигну, учву налогарра тувай; гьюкумдрари, Аллагъдин гьуллугъчйири, чпин вари вахт гьюкум гьабхбиинди гьапІра. ⁷Гьардиз лайикъ вуйиб тувай: шлиз – налогар, шлиз – харжар, шлиз – гучІ, шлиз – гьюрмат.

⁸Саризра буржлуди мугъзанай; гьит, учвук анжагъ саб буржтІан дарибшри, думура – чиб-чпихъна улупру масанвалин бурж, фицики, шли чан багахъ хъайир ккун гьапІиш, гьадгъу Къанун тамам апІура. ⁹Табшуругъариз лигай: «къяппавал мапІан», «милікІан», «мигъитІибкІан», «жараринуб ккун мапІан», ва жара табшуругъариъра улупурайиб саб ву: «Багахъ хъайир, жвуваз жвувси, ккун апІин». ¹⁰Масанвали багахъ хъайириз писвал хурдар. Гьаддиз масанвал Къанун тамам гьапІу гьисаб ву.

¹¹Гьаму вахт фициб вуш, агъяди, гьаци апІури гьузай. Сарун учву нивкІ²ан хъиргру вахт дуфна, фицики ухъу уърхру вахт, ихъ сифте хъугъу йигъак гьилиган, гьамус багахъ дубхъна. ¹²Йишв ккудубкІура. Йигъ сарун багахъ хъа. Мици вуйиган, вари мучІу ляхнарихъан ярхла хъидихъа, ва аквназ лайикъ вуйибдихъди яракъламиш хъидихъа. ¹³Гъачай, йигъандин аквназ барабар вуйиси, намуслуди яшамиш шулхъа. Пиянискаваларикк ва сагІи къяппаваларикк кІул ккивархъа. Аьйиб апІруб ва гьяясузуб

апИдархъа, гьожатар апИдархъа ва сар-сариин бахил хьидар-хъа. ¹⁴Ихъ Агъа Иса Месигъди учву уърхричву, ичв бедендин гъайгъушин тямгъяриз миилтИибкІанай.

Жарадар тахсир маІанай

14 ¹Щибди хъугъувал айир ичв арайиз къабул апІанай. Дугъанна ичв фикрар сабсдар дар кІури, дугъахъди гьожатар маІанай. ²Сариз фунуб вушра хураг ипІуз ихтияр хъугъували тувру, хъа тмуноури, хъугъувал цІиб айири, бистнин мейвйиртІан итІурдар. ³Вари ипІурр, мейвйиртІан диритІрурихьинди фурс кади милиган. Ва мейвйиртІан диритІрурира вари ипІурайир тахсирнакк ккаъну ккундар, фицики Аллагъди думу къабул апІура. ⁴Уву фуз вува, жарарин лукІрак тахсир кипуз?! Анжагъ чан эйсийин улихътІан лукІ гъакъ, ясана нягъакъ шлуб дар. Агъайин лукІ гъакъ хьиди, фицики Агъайиз думу гъакъ апІуз гьюкум а.

⁵Сари, саб йигътІан, тму йигъ важиблу ву кІура, хъа жарари, вари йигъар сабстар ву кІура. Гьарсари, гъит, чав фици гьисаб апІураш, гъаци апІри. ⁶Сари йигъарикан сад йигъ, имбу йигъартІан багъа ву кІураш, дугъу гъаци Агъайин гьюрматназ апІура, ва фунуб-вуш саб хураг ипІрурира Агъа бадали гъаци апІура, гъаз гъапиш, Аллагъдиз чухсагъул кІура. Ва фунуб-вуш саб хураг диритІрурира Агъайин гьюрматназ гъаци апІура, гъаци дугъура Агъайиз чухсагъул кІура. ⁷Гъаз гъапиш ухъкан саркъан чав-чаинди яшамиш шуладар, ва чав-чаинди йикІурадар. ⁸Гъаци вуйиган, эгер ухъу яшамиш шулаш, Агъа бадали яшамиш шулахъа, эгер йихураш, гъацира Агъа бадали йихурахъу, ва аьхирй, яшамиш шулайидар вушра, дийихнайидар вушра, Агъайиндар вухъа.

⁹Гъамдин бадали Месигъ гъакІну ва чІиви гъахъну – Дугъкан чИвидаринра, гъачИдаринра Агъа гъахъну.

¹⁰Хъа уву гъаз яв гъардаш тахсир апІурава? Яв гъардаштІан, уву фит'инди артухъ вуза, кІурава? Ухъу вари Аллагъдин суддин улихъ дугъужвидихъа.

¹¹Гирами китабарй дибикІна:

«Гьарсари Йиз улихъ кІул ис апІиди,
ва гьарсари, Узу Аллагъ ву, пиди.

Узу яшамиш шулайивал фици гьякъ вуш,
гьяму вари тамам шлубра гьякъ ву – кІура Агъайи».

¹² Ва ггаддиз ухъкан гьарсари Аллагъдин улихъ, чав гьапІу ляхнариз дилигну, жаваб тувди.

Жарадарихъди гунагъ апІрубси мапІанай

¹³ Чиб-чпик тахсрар кирчувал дипурхъа, жвуван гьардшиз гьалатІарий ва гунгъарий ахъуз ухъу багъна тутрувиш, ужу хьибди.

¹⁴ Узуз агъязуз, ва дугъридан саб шак адарди Иса Месигъдин гьюкмийинди кІураза: марщиб даруб фукІара адар. Анжагъ марщиб дар кІуруриз думу марщиб дар.

¹⁵ Хъа эгер уву ипІруб яв гьардшиз къабул шуладарш, яв ляхнарий масанвал адар. Яв хураг бадали гьардаш пуч мапІан, Месигъ гьадгъухъандира гьакІну.

¹⁶ Уву ужуб вуди гьисаб апІурайиб имбудари, писуб ву, пуз багъна мутуван. ¹⁷ Фицики Аллагъдин Паччагълугъ ипІруб, я убхъруб дар, думу Гирами Рюгъну багъиш апІурайи дугъривал, ислягъвал ва шадвал ву. ¹⁸ Месигъдиз гьамци гьуллугъ апІурайири Аллагъдиз ккуниб апІура, ва адмийиризра къабул шула.

¹⁹ Гъачай, мясляаьт шлу ва чиб-чпиз кюмек шлу гьарсабдихъна илтІикІурхъа. ²⁰ Аллагъдин ляхнар ипІрубдин кІуллан чІур мапІан. Гьарсаб хураг ипІуз шул. Хъа яв гьардаш гунагънахъна хру хураг ипІуб дюз дар. ²¹ Йикк дирипІуб ва чяхир дурухуб ва фукІа гъациб дарапІуб ужу ву, эгер дурари яв гьардаш гунгъарихъна гъахуруш.

²² Уву хъугънайи яв ляхнар жвувахъди гьит; гьит, дурарикан анжагъ АллагъдизтІан агъяди дарибшри. Чав гьякъ вуйиз кІуруб апІурайиган, учв тахсиркарди гьидригъру кас бахтавар ву.

²³ Хъа шли, фукІа-мукІа ипІуз ужуб вая писуб кІури, шаклуди, ипІури гъашиш, дицир Аллагъди тахсиркар апІиди. Хъа хъугъвал адарди апІурайиб вари гунагъ ву.

Ижми хъугъувал айидар

15 ¹ Ухъу, ижми рюгъ айидари, зяиф рюгъ айидарин гьалатІар сабурлуди агъ дапІну ккунду, хъа жвуваз ккуниб дапІну ккундар. ² Ухъкан гьарсари багахъ хъайириз, дугъан рюгъ мюгъкам шлуб, дугъаз хайир кайиб дапІну ккунду. ³ Гъеле Месигъдира Чан хайирназ фукІа гьапІундар. Хъа Гирами китабарий дупна:

«Уву беябур апІрударин люкьнар Уз'ин алахънийи».

⁴ Гирами китабарий дибикІнайиб вари, диди туврайи сабурлувалин ва ккарцрувалин кюмекниинди ихъ умуд ктадабІбан бадали, ухъуз насигъят вуди, дибикІнайиб ву. ⁵⁻⁶ Гъит сабурлувал ва ккарцрувал туврайи Аллагъди, Иса Месигъ мисал вуди Гъадгъахъди гъари, ухъу сатІиди, саб гъарайниинди Аллагъдин, ихъ Агъа Иса Месигъдин Адашдин тяриф апІруси, ичв мясляаьтнаъ яшайиш туври. ⁷ Гъаци вуйиган, Месигъди учву фици къабул гъапІнуш, учвур, Аллагъдин ад бадали, гъаци сари-сар къабул апІнай. ⁸ Месигъ суннат гъапІдарин гъуллугънаъ Аллагъдин гъякъвал дурариз улупуз, Аллагъди дурарин абйирин абйириз тувнайи гаф гъякъ вуйивал улупуз ади гъахъну. ⁹ Гъадмуган жара халкъарира Аллагъди чпиз гъапІу ужувлантина Дугъан ад апІиди. Гирами китабарий дупнайиси:

«Гъаци вуйиган, узу Уву
Аллагъ аьгъдру халкъарин арайиъ
адлу апІидизаву
ва Яв ччвурназ
тярифназ мяълийир апІидиза».

¹⁰ Ва хъана:

«Аллагъдин халкъдихъди сабси
Шадвалин гъарай ипай, Аллагъ аьгъдру халкъар!»

¹¹ Гъамцира дупна:

«Агъа адлу апІнай, Аллагъ аьгъдру вари халкъар!
Гъит вари миллетари
мяълийириинди
Дугъан тярифар апІри!»

¹² Ишайири кІура:

«Ессей тухмиан таза кюл ачмиш хъибди.
Дугъу миллетариин гъюкум гъабхиди,
ва Аллагъ аьгъдру халкъари Гъадгъак чпин
миж кивди».

¹³ Гъит, умуд тувру Аллагъди учву ичв хъугъувалилантина, Гирами Рюгънан къувватниинди ичв умуд артухъ хъпан бадали, шадвали ва мясляаьтну ацІричву.

Павелин кагъзикан ва ляхнарикан

¹⁴Йиз гъардшар, учву ужувлу ацІнайиб, учвуз гизафубдикан аьгъю гъабхъиб ва сар-сариз учвхъан насигъатар тувуз шлуб якъинди аьгъязуз. ¹⁵Хъа Аллагъди узуз багъиш тувнайиган, узу учвуз лап кІубанвал кади, сакъюдар ляхнарикан учвуз кІваин алауз ккунди гъибикІунзачвуз. ¹⁶Йиз вакилвалин бурж вуди, Аллагъди жара миллетариз, Иса Месигъдин гаф ва Ужувлан хабар рабгъру багъиш тувназуз. Гъамци дурар Дугъаз, Гирами Рюгъниинди марщц духъну, Аллагъдиз ккуниси гъурбан хъиди.

¹⁷Иса Месигъдихъ хъади, зура йиз Аллагъ бадали апІурайи ляхнариин фурслу вуза. ¹⁸⁻¹⁹Узлантина Аллагъ аьгъдру халкъар гафнииндина ляхниинди Аллагъдиз мютІюгъ апІбан бадали, аьжайиб лишнарииндина аьламатариинди ва Аллагъдин Рюгънан къудратниинди Месигъди гъапІубдикантІан пидарза. Магъа гъамци, Ерусалим ва дидин гъирагъарихъан тап Иллирик уьлкейихънакъан Месигъдикан Ужувлан хабар деебтунза. ²⁰Узу Месигъдин ччвур аьгъдру йишвариь, жарари шибритІ ккиву йишв'ин хал дидривди, Ужувлан хабар рабгъуз чалишмиш гъахъунза. ²¹Гирами китабарий дупна:

«Дугъкан дупнадрудариз
Думу рякъиди,
хъа деебхънадрудар гъаврий ахъди».

Павелиз Римдиз гъягъюз ккунди а

²²Узу учвухъна гъюз гизаф ражари гъязур гъахъунза, хъа гъамцдар алахъиган гъюз гъабхъундарзухъан.

²³УхдитІан узуз учвухъна гъюз ккунди айзуз. Хъа гъамус узу му вари юрдариь дилихну ккудубкІунза. ²⁴Испанияйиз гъягърур, учв'ин улукъидиза. Улукъиган, учвухъди, юкІв хъади, цІибди сюгъатар апІбалан къяляхъ, учву узу дина гъаърувалик миж кайиз. ²⁵Гъамус узу Ерусалимдиз душваъ айи Аллагъдин адмийирин гъуллугънаъ хъуз гъягъюраза. ²⁶Фицики Македония ва Ахая уьлкйирин хъугърудари Ерусалимдиь касибди айи Аллагъдин адмийириз, пул уч дапІну, кюмек апІуз къаст гъапІнийи. ²⁷Дурари дици апІуб ужу гъапІну, хъа Ерусалимдиь айидариз дурар буржлу вуйи. Жугъдарихъди сабси дураризра рюгънан ужувлар

гъахъну. Дурари жугьдариз бедендин ужувларикан пай гъапІну ккунду. ²⁸Узу гъаму месэла гъял гъапІган ва чпиз хътапІу вари пул дурарихъна гъурубкъиган, Испанияйиз рякъюъ учІвдиза ва рякъюъ учв'инра улуркъидиза. ²⁹Узуз аьгъязуз, узу учвухъна гъафиган, Месигъди туву ужувлар гъуркІну хидизачвуз.

³⁰Учвкан, ихъ Агъа Иса Месигъ бадали, Гирами Рюгънан ма-санвал бадали, миннат апІураза, гъардшар, узу бадали Аллагъдиз узухъди учвур аюкІв абцІну ккарагай. ³¹Ягъудия юрднаъ хътругъ-рударин хиларигъ узу гъадряхъбан бадали, Ерусалимдиъ Аллагъдин адмийири уз'ин илипнайи ляхин къабул апІбан бадали, ³²эгер Аллагъдин ният гъабшиш, учвухъна шадвалиинди гъюбан бадали ва учвухъди рягъятвал гъадабгъбан бадали, ккарагай. ³³Гъит, ислягъ-валин булагъ – Аллагъ учвухъди варидарихъди ишри. Амин.

Таниш вуйидариз саламар

16 ¹Узуз учвуз Фибия кІуру ихъ чи аьгъяди ккундузуз. Думу Кенхрийиъ айи хъугърударин жямьябтдин гъулугъчи ву. ²Ккун апІураза учвкан, Агъайин гъюрматназ дилигну, думу Аллагъдин адмийириз лайикъ вуйиси къабул апІинай, дугъаз гъуд-рубкІру варибдиъ кюмек апІинай, фицики дугъу чав, гъеле узуз-ра кмиди, гизафдариз кюмекар гъапІну.

³Узухъди сатІиди Иса Месигъдин гъуллугънаъ гъахъи ва шулайи Прискилайиз ва Акилайиз узхъан саламар йипай. ⁴Дурари узу бадали чпин жанар гъайиф гъапІундайи. Неинки сар узу, хъа гъацира жара миллетарин хъугъру жямьябтарира дурариз чухсагъул кІура.

⁵Дурадин хулаз уч шлу хъугърударизра саламар йипай.

Узуз масанди вуйи, Азияйиъ сарпирди Месигъдихъ хъугъу Эпенетдиз саламар йипай.

⁶Учву бадали гизаф гъилиху Мар'ямдизра саламар йипай.

⁷Йиз багахълуйир вуйи, узухъди дустагъдиъ гъахъи ва марцци ва-киларин арайиъ ад айи Андроникдизна Юнийиз – саламар. Ду-рар узутІан ухди Месигъдихъ хъугъну. ⁸Агъайихъ хъугънайи йиз ккуни дуст Амплиатдиз – саламар. ⁹Саламар йипай Месигъдиз гъуллугънаъ иштирак гъаши ихъ гъардаш Урбандиз ва йиз кку-ни дуст Стахисдиз. ¹⁰Месигъдихъ хъугъвалиъ ижмивал улупу Апе-лесдиз – саламар. Ариставулин хуландариз варидариз саламар йипай. ¹¹Йиз багахълу Иродиандиз – саламар. Агъайин терефкар

вуйи Наркиссайин хуландариз варидариз саламар йипай. ¹²Агъайин ад бадали юкІв хъипну лихурайи чйир Трифенайизна Трифосайиз – саламар. Агъа бадали гизаф жафа гъизигу йиз ккуни чи Персидайиз саламар йипай. ¹³Саламар йипай Агъа бадали кадагънайи чве Руфдиз ва узузра дада гъахъи дугъан дадайиз.

¹⁴Анискритдиз, Гермасдиз ва дурарихъди хъайи гъардшариз – саламар. ¹⁵Саламар йипай Филологдиз, Юлияйиз, Нерейдизна дугъан чуччуз, Олимпасдиз ва дурарихъди хъайи вари Аллагъдин адмийириз. ¹⁶Гирами мак дапІну, чиб-чпиз салам туври гъузай. Месигъдин вари жямьябтари учвуз саламар хътаура.

¹⁷Учвкан миннат апІураза, гъардшар, учвуз улупу агъювалариз къаршу удучІвури, гъюжатар апІрударихъан ва машат апІрударихъан ярхлади гъузай. ¹⁸Гъаци апІру касар ихъ Агъа Месигъдин гъуллугънаъ айидар дар, хъа чпин тямягъяр гъуркІбахъ хъайидар ву. Дурари чпин уччву улхбарииндина тярифариинди бицІи юкІвар айи касар алдатмиш апІура. ¹⁹Ичв мюгІюгъваликан варидариз деебхъна. Узу учв'ин гизаф шад вуза. Учвуз ужуб агъяди ва гъарсаб чІурувалихъан учву ярхлади ккундузуз. ²⁰Мясляабт туврайи Аллагъди багарихъди иблис дармадагъин апІиди ва думу ичв ликариккинди гатІабхъиди. Гъит, учвуз Агъа Исайин уж'вал ибшри. ²¹Узухъди лихурайи Тимофeyи учвуз саламар хътаура, хъа дугъахъди – Луцийи, Ясонди ва Сосипатри, йиз багахълуйири.

²²Узура, Павелин гъаму кагъаз бикІурайи Тертийира, вари Агъайихъ хъугърайидариз саламар хътаураза.

²³Чан хулаъ узу ва вари хъугънайи жямьябт къабул дапІнайи Гай кІуру касдира учвуз саламар хътаура. Гъацира шагърин пул хлиъ айи Ераст кІурури ва ихъ гъардаш Квартди саламар хътаура. [²⁴]*

²⁵Узу учвуз дебкку Ужувлан хабарнаъ ичв хъугъувал мюгъкам апІру Аллагъдин ад ибшри! Гизаф абсрариъ дюбхнайи ²⁶сир, гъамус гъаммишандин Аллагъдин амриинди пайгъамбрарин китабариланмина, халкъяр Дугъахъ хъугъбан ва хъпехъбан бадали, дурариз ачмиш гъапІну. ²⁷Абсрариан абсрариз Иса Месигъдилантина Аькъюл хурайи сар вуйи Аллагъдин ад ибшри! Амин.

---

* 16:24 Саспи грекарин БикІбариъ гъамци дибикІна: «Гъит, учвуз варидариз ихъ Агъа Иса Месигъдин ужувлар ишри. Амин».